

achtergrond Kleur en contrast

Els Bet, Heide Hinterthür, Carin Jannink

Kleuren worden vaak op zich bekeken/beoordeeld, los van een ruimtelijke context. Maar kleuren kunnen een ongelooflijke impact hebben op de verschijningsvorm van een ruimte. Ze kunnen een ruimte versterken maar ook totaal ontwrichten. Als ontwerper moet je je dus bewust zijn van wat kleuren kunnen doen met een ruimte. Kleuren hebben ruimtelijke effecten.

Kleur is meer dan verf alleen. Kleur is niet alleen een toegevoegde laag. Alles heeft kleur, ook beton, baksteen en asfalt. Materialen hebben altijd kleur en kleuren zijn altijd materieel. Het materiaal en de textuur van de ondergrond zijn van groot belang voor de kwaliteit van kleur. Kleur is meer dan rood, groen, geel of blauw. In een stedelijk interieur zijn het vaak de grijzen, witten, bruinen en zwarten die een ruimte kleurrijk en contrastrijk maken..

Willemsplein Rotterdam, ontwerp buitenruimte OMA ism UN Studio en dS+V Rotterdam

FACTS EN FIGURES:

www.carinjannink.nl

www.elsbet.nl

www.heidehinterthur.nl (i.o.)

Kleuren moeten de gelaagdheid van het totaalbeeld ondersteunen. Een ruimtelijk ensemble wint aan diepte wanneer er voldoende kleurcontrast is tussen de objecten die achter elkaar geplaatst zijn. Dat hoeven niet alleen gebouwen te zijn, het gaat net zo goed om het contrast van straatmeubilair en beplanting ten opzichte van gebouwde volumes. Voor, tussen, achter, hoog, laag, licht, donker – de getrapte positionering van objecten/volumes ten opzichte van elkaar (tribune) geldt door alle schalen heen.

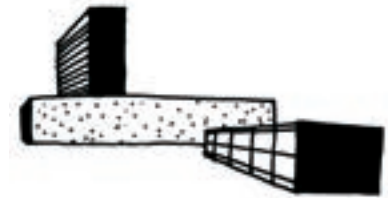
Het kleurbeeld van een openbare ruimte/stedelijk interieur wordt bepaald door de materiele verschijningsvorm van de bebouwing en de inrichting en het gebruik van het maaiveld. Dat vraagt om aandacht voor de onderlinge materiële afstemming in ontwerp en uitvoering.

'stedelijke tribune'

'tribune' in een laagbouwbuurt

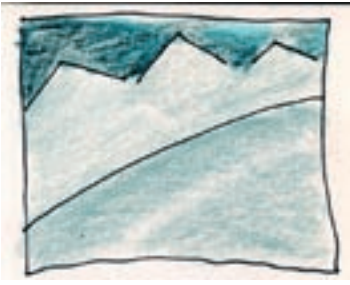
'tribune' in naoorlogse wijk

Parkeerstraat Zanddonk Waalwijk. Ontwerp Carin Jannink en Heide Hinterthür. Naast het afstemmen van straatmeubilair, beplanting en bebouwing vormt de soort en kleur van de verharding een belangrijk fundament. Nu liggen er flets grijze stenen die alles uit balans halen. De auto's lijken te zweven op de lichte vloer. Wij adviseerden dan ook om daarvoor in de plaats donkere, paarsige gebakken

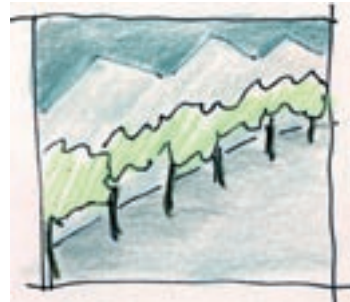
klinkers te leggen zodat de auto's een stevige ondergrond krijgen. Daarnaast is een gelaagde overgang van de straat naar de tuin ontworpen door middel van bomen vóór en carports tussen de bestaande bergingen. De fletse steen van de bergingen wordt afgewisseld met de kleurige auto's.

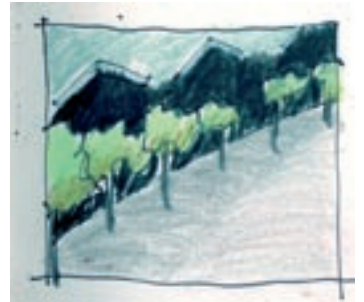
geen contrast tussen gevels en straat

auto's zweven in de contrastloze ruimte

bomen zorgen voor contrast tussen gevels en straat

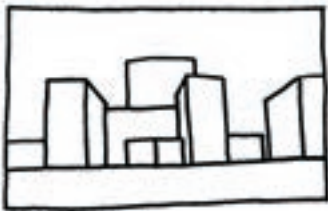
contrast tussen donkere gevels, lichte bomen en straat

De kennis over de ruimtelijke effecten van kleurkeuzen is tot nu toe weinig ontwikkeld, en daarmee ook de taal die deze kennis kan overdragen. Om een architectonisch of stedenbouwkundig plan te kunnen bespreken hebben we verschillende analytische methoden en talen ontwikkeld, de thematisering van kleur is hierin onderbelicht gebleven. Kleur lijkt bij uitstek het terrein dat is voorbehouden aan individuele smaakoordelen, waarover geen uitspraken kunnen worden gedaan die uitstijgen boven persoonlijke voor- of afkeur.

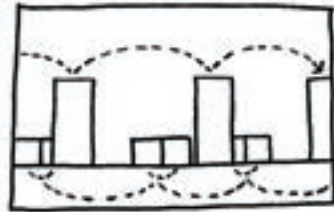
Om de ruimtelijke werking van kleur zichtbaar en bespreekbaar te laten worden is het van belang om een beeldtaal te ontwikkelen.

In een gegroeide ruimtelijke situatie wordt het kleurbeeld meestal niet gedomineerd door één kleur. Vandaar dat we spreken over kleurbeelden, dat wil zeggen over de samenstelling van individuele kleuren en texturen, die een geheel vormen.

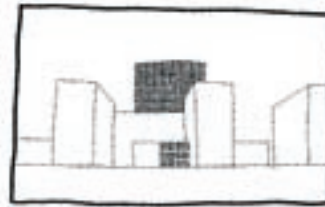
In onderstaand voorbeeld is er ondanks de grote heterogeniteit tussen de gebouwen toch sprake van een ruimtelijke eenheid. Er is een mooie balans tussen overeenkomst en variatie tussen de gebouwen onderling. Er zijn bindende elementen en elementen waarin zich de gebouwen onderling onderscheiden. Dat is niet alleen een kwestie van kleur en materiaal, maar ook van vorm, schaal en gevelconcept. Het totale kleurbeeld is het resultaat van deze aspecten.

*Vorm
Verskil in grootte en in vorm
Overeenkomst in de helderheid
van de volumes*

Serie, regelmaat en herhaling

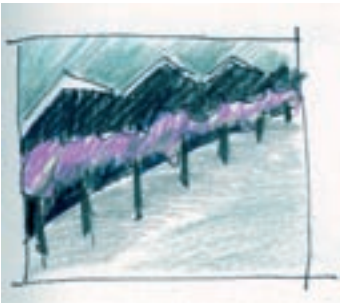

*Schaalcontrast en overeenkomst.
De kozijnindeling van het kleinste pand komt overeen met de fijnmazige gevelstructuur van het grootste gebouw.*

*Belijning van het gevelconcept
Voor elk pand geldt:
eenvoud van het gevelconcept, één principe dat domineert.*

kleurbeeld verandert door de seizoenen

lichte stammen voor lichte gevel, donkere vloer

donker monochroom kleurbeeld

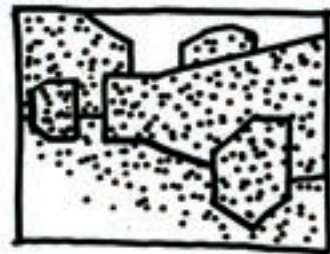

stevige achtergrond en ondergrond voor wisselend gebruik

Het kleurbeeld van een buitenruimte is niet statisch. Het verandert met het licht, met de seizoenen, met de invloed van weer en wind, met de modes, met de toevoegingen door de gebruikers.

In een woonstraat vullen de auto's de straten s' nachts, overdag is de straat bijna leeg. Er verschijnen bont gestreepte zonweringen, fel geschilderde schuttingen en schuurtjes. Groene voortuinen veranderen in stenige parkeerplaatsen. Kozijnen krijgen verschillende kleuren. Het kan gebeuren dat daardoor een kakofonie ontstaat, een enorme visuele drukte, dat de ruimte uit balans raakt. Het ontwerpen van een stevige structuur is daarom van groot belang. Want het uiterlijk van gebouwen en tuinen moet kunnen veranderen.

Hoe en met welke middelen je zo'n structuur vorm geeft verschilt van de specifieke locatie. In een kleinschalige woonstraat is dat anders dan op een grootstedelijk plein, in een nieuwbouwwijk is dat anders dan tussen bestaande bebouwing. Wat weinig verandert in een buitenruimte - de vloer, de verlichting, de gevelwanden - dat moet in onze visie van grote en duurzame kwaliteit zijn. Dat moet mooi kunnen verouderen, dat moeten kleurbeelden zijn die - afhankelijk van de te verwachten dynamiek - veel verschillende kleuren in zich kunnen opnemen en dragen, als robuuste achtergrond en ondergrond.

geen ruis maar contrast en gelaagdheid

Park in Veldhuizen, Leidsche Rijn, Atelier Quadrat. De zorgvuldig ontworpen afstemming van de materialisering van de buitenruimte én de bebouwing wordt

overstemd door de in het oog springende kleuren van de speeltoestellen die later door de gemeente zijn toegevoegd.